

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dacţiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaş.

Anul VIII.

Blaş 17 Septembre 1898.

Numărul 37.

ELISABETA.

Azi se inchide cripta de la Capucini din Viena preste sicriul în veci neuitatei noastre regine Elisabeta.

Rana inse, care i-a causat mórtea, va rămâne deschisă.

Pumnalul, care a străbătut inima ei nobilă, a străbătut inimile tuturor cetăţenilor din monarhia noastră; ba putem zice fără sfială, că a străbătut tóte inimile bune.

Anarchismul, sub a cărui firmă s'a comis acéstă fărădelege, s'a arétat prin acest rod al său de ceea ce întru adevér este, — aberaţiunea cea mai gróznică a minţii omenesci.

Întru adevér ori cum s'ar privi lucrul, ori cum s'ar judeca, nu se póte găsi explicare, cum póte óre cine, să omóre o femeie, care réu niménuí n'a făcut, care cu politica nu s'a cuprins, care, bolnavă în trup şi suflet, cerca alinare şi spre a afla alinare făcea alinare la mii şi mii de nefericiţi.

Dacă pe o asemenea femeie o omórá óre cine în numele unui sistem, atunci altă explicare nu e, de cât că acel sistem şi-a prefípt de scop final mórtea.

Se póte o aberaţiune mai gróznică a minţii omenesci?

Vre, să trăească şi cel din urmă verme, érá tu om fiind să-ţi prefigi de scop mórtea!

De asemenea aberaţiuni dobitocul nu e capabil.

S'a strigat în aceste zile, că asasinul reginei nóstre neuitate e un om îndobitocit. Nu e adevérat. Dobitócele nu sevârşesc asemenea crime. Asemenea lucruri numai omul póte, să facă, omul, ce şi-a uitat de sine, de originea, de dignitatea şi de scopul său, omul uitat de Dumnezeu.

Dară filosofarea nu mai folosese. De o cam dată noi am rémas fără de o bună mamă, érá regele nostru şi-a perdut pe acea consórtă, pentru care în zile de grele încercări aducea mulţămită lui Dumnezeu.

E cu adevérat grea mâna sortii, care i-a lovit pe bunul nostru monarch.

Şi e cu adevérat înălţător esemplul de creştinescă supunere, cu care Dinsul primesce lovitura acésta.

Dea Cerul, ca iubitul nostru rege să-şi póta păstra tária până în capét.

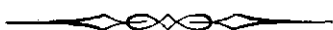
Afle mângâiere din faptul, că în aceste dureróse zile tóte popórele monarchiei s'au adunat în jurul Lui, împărţind cu Dinsul durerea şi jalea.

Consciinţa acésta trebuie să-l înalţe, pentru că ea dovedesce alipirea supuşilor, dovedesce, cât de mult e concrecută dinastia cu inima popórelor. Şi consciinţa acésta trebuie să spună bunului nostru rege, că datorinţă are de a se îngriji şi în viitor de fiii săi şi de a sta la loc neclintit, credincios îndatoririlor primite.

Érá reginei nóstre iubite să-i cerem odihna, ce aici jos în zădar o a cercat.

Fie-í somnul lin, memoria binecuvintată, érá sufletul Ei să se aşede în partea dreptilor.

Nóuë şi întregii omenimi să cerem lumină de sus, ca asemenea rătăcirí, pe cum a fost omorul reginei nóstre, între ómeni să nu se mai ivescă.

† **Împărătesa și Regina Elisabeta ucisă.**

— Încă în 10 a. c. sara a fost alarmată lumea cu scirea sguduitoare, că împărătesa și regina noastră în aceeași zi a fost ucisă în Geneva din Svițera de un anarchist, când voia, să se imbarce pe o nae de vapor spre a merge în Territet.

Scirile ulterioare au întărit vestea acesta spunând, că anarchistul a străpuns inima împărătesei cu o pilă.

Pe ucigaș l-au prins. El a spus, că avea, săucidă vre o persoană de poziție înaltă. A voit, săucidă pe ducele Enric de Orleans, dară nu a reușit a se apropia de el. Afând deci, că împărătesa Elisabeta e în Geneva, s'a hotărât, să oucidă pe ea. După legile cantonului de Geneva il așteptă închisore pe viață.

Trupul mort al împărătesei a fost transportat la Viena și astăzi se aședă în cripta de sub biserica Capucinilor, care cripta e a familiei noastre domnitore.

Doliul în monarchia noastră și în străinătate e foarte mare.

În Blaș institutele de instrucțiune au arborat flamure negre. Joi în 15 a. c. a celebrat I. P. S. Sa Mitropolitul liturgie pentru sufletul împărătesei și reginei Elisabeta. După liturgie tinerimea de la școlile noastre s'a adunat în sala de gimnastică, și profesorul Gavriil Precup l-a rostit următoarea cuvântare:

„Iubită tinerime! Fața monarchiei austro-ungare este schimbată. Tota natura pare a luat alt curs. Cerul de pân acum azur deschis a dat în negru, năduful verii începe a fi nesuportat. Orașele cu a lor viață sgomotosa au amuțit, infățișarea lor e posomorită. Un zăbranic negru s'a încins preste toate ființele, și privirea noastră se isbesce numai în flammuri cernite. Munca de furnică a poporilor s'a stinjit; căpeteniile țării, corporațiunile sciintifice, învățații încărunțiți și copiii sburdalnici, toți de o potrivă sint înmărmuriți. Din gura tuturor se aude jalnicul glas: Regina a murit!

„Etă vestea tristă și eutropitoare, sub a cărei impresiune ne-am adunat și noi astăzi în acest locaș, să dăm spresiune durerii ne-

mărginite, de care este strivit sufletul nostru în fața unei perderi atât de mari. Regina unei țări și împărătesa unui vast imperiu a cădut jertfă loviturii de pumnal al unui scelerat, pe pământ străin, de parte de sinul familiei și de inimile iubitoare ale poporilor, cărora mamă le-a fost.

„Maiestatea Sa Augusta Împărătesă-Regină Elisabeta Amalia Eugenia este ducasă bavareză din vița Wittelsbach. A fost fiica ducelui Maximilian de Bavaria și s'a născut în orașul München la 1837 Decembre 24. În orașul artelor a crescut mica ducasă, înzestrată de la natură cu darurile grației și cu un suflet bun.

„În 1854 April 24 la vârsta de 16 ani s'a căsătorit în Viena cu Maiestatea Sa Împăratul Francisc Iosif, ér în 8 Iunie 1867 s'a încoronat de regină a Ungariei.

„Din momentul acestei căsătorii Augusta Împărătesă-Regină a devenit mama ocrotitoare alor milioane de popor, cari cu respect și adâncă venerațiune l-au amintit și l-amintesc numele. Suflet bun și inimă nevinovată a fost Împărătesă-Regină. Ea își găsia mulțămirea în creșterea odraslelor înaltei familii, fiind mamă la trei archiducese și un archiduce, în ajutorarea orfanilor și sêracilor, în deprinderea diverselor acte de caritate. Crucea roșie, care are sublima menire de a fi de ajutor soldaților răniți în bătălie, orfelinatul Elisabeta și miile de alte instituțiuni umanitare, cari poartă Augustul ei nume, s'au înființat și susținut din munificența neuitatei regine Elisabeta. Sêracii din Corfu, Svițera și Franța sudică o adorați ca pe un ânger apêrător, ér Vienzii erau mândri de frumșeta împărătesei Elisabeta.

„Tote acestea virtuți și însușiri au făcut-o iubită și admirată înaintea poporilor din monarchia austro-ungară și l-au câștigat alipirea, pe care numai pruncii o au față de părinți.

„Prezența Augustei Sale persoane pretutindenia aducea pace între popor și alinare celor în suferință. De câte ori se prezenta în castelul din Buda, aristocrația ungară alerga cu mic cu mare, ca să-și facă omagiile iubitei regine. Fire condescendentă

fiind, nu l-a plăcut nici când, să se îngrădescă prea tare cu rigorea etichetei de curte. Născută în țara artelor moderne avea o deosebită predilecțiune pentru tot, ce e frumos în natură și artă. Dovadă Achilleion din Corfu cu statuetele măiestrilor greci, dovadă clasicii elini și germani, pe cari îi cetia cu atâta plăcere.

„Timp de 44 ani a fost spriginul și balsamul mângăitor pentru bunul nostru monarch și cu dînsul împreună a împărțășit cu adevărată iubire de soț bucuriile vremilor bune și restriștele sorții. În momentele de grea încercare, — de cari nu pot fi scutite nici capetele încoronate, — în contemplarea naturii a căutat alinare. Romanticele regiuni ale Franței sudice, Svițera poetică și Corful clasic l-au recreat puterile slăbite de când cu perderea unicului fiu moștenitorul de tron Rudolf.

„Recreație sufletescă a cercat și acum în frumoșă Svițera, și aici, când se afla în Geneva la o excursiune, în 10 Septembrie 1898 după amezii la 1 oră și 3/4, pe când mergea din hotelul Beau-Rivage spre nae, cade pradă pumnalului unui suflet blăstemat: Luigi Luccheni.

„Faptul acesta mârșav ne-a săgetat inimile, și mințile noastre nu pot, să cuprindă și înțelégă mișelia unui om, care cu fire de ienă a repus viața unei femei regine, a unei împărătese-regine, care decenii întregi a strălucit în mijlocul poporilor și numai bine a făcut.

„Deprimătoare este lovitura acesta pentru lumea întregă, durerosă pentru poporile monarchiei și nespuse de mare pentru încărunțitul nostru monarch. Chiar acum în ajunul zilei iubilare a unei domniș bincuvântate a trebuit să fie lipsit în un mod atât de crud de soția regină, cu care a strălucit atâta timp pe tronul glorios.

„Ați aușit, iubită tinerime, sfârșitul tragic al Augustei noastre Regine. Datorința de cetățeni supuși ai acestei patrii și de Români, a căror alipire și credință cătră dinastie a devenit legendară, ne-a adunat aici, ca în fața acestor încêperi sfinte reîmproșpându-ne figura blândă a scumpei

Feuilleton.

Stări sociale în România.

(Continuare.)

Ar fi greșit și absurd a contesta Românului ori ce talente sufletesci mai înalte și a-l pune pe o treptă egală cu barbarii. Dimpotrivă el se distinge printr'o fantasmie vie, printr'o pricepere escelentă și prin simțul sêu pentru tot, ce e frumos și bun. Dar aceste talente naturale ca și cum ar dormita încă în el și ar trebui mai întâi trezite și dezvoltate prin instrucție corêspundătoare și prin educație îngrijită. Inse în privința acesta lipsesce încă foarte mult în România.

Am pute crede, că în zilele noastre, când totă lumea se pare a fi pătrunsă de zel pentru educație. omenii sint conscii și de esența și de scopul aceleia. Durere, nu e așa, și în România încă s'au lătit referitor la acesta vederi întorse. Românul încă confundă de multe ori conceptul educației cu cel al instrucției în anumite ramuri ale sciințelor în defavorul cel mai mare al unei educații adevărate. Resultatul acestei confundări a ideilor e, că pe cultivarea facultăților morale a tinerimii nu se pune pondul cuvenit, aceea

se negligeză, ba ce e mai rău, a dese ori se subsapă. În școlă elementul moral se lea puțin în considerare, și în casa părintescă de-a rîndul îi lipsesc pruncului toate, ce l-ar pute îndrepta gândirile și dorințele spre un scop mai înalt. Am pute crede, că în cercurile mai bune ale societății românesce se dă mai multă atenție educațiunii tinerimii, dar — mulțămită moravurilor franțuzesci — nu e așa. Pe când prin anii trei zeci ai acestui veac boieresa română sub influința moravurilor turcesce și fanariotice a dus o viață liniștită și de tot mărginită și din cauza acesta s'a simțit mai strîns legată de familie, pe atuncia azi ea e damă emancipată, carea nu are voe și simț pentru nimic alt ceva de cât pentru lectură de romanuri, visite și plimbări cu trăsura, toalete, baluri, teatru și concerte. Vorbim în general și nici de cum nu contestăm, că în privința acesta sint excepțiuni vrednice de totă lauda, dacă totuși gândirea și purtarea maiorității damelor române se îndreptă într'acolo, ca să se amuzeze cât se pôte mai bine, și să desvôle o elegantă luxuriôsă, care ar pute îndestuli și ochiul cel mai iubitor de pompă. Abia se mai face în vre o țară din partea damelor un lux așa de mare, cum se face în România, ca și cum aici în de osebi s'ar simți nevoea de a acoperi vițiile și defectele interne cu pompă esternă. Este ușor de a

pricepe, că între ast fel de împrejurări damei române îi rămâne puțin timp ori nu-i prisosese chiar nici o clipă pentru gospodăria cășii și pentru creșterea pruncilor. Și așa pruncii îi incredințeză bonelor germane ori franceze, cari inse de-a rîndul nu sint în stare a le da o creștere sănătosa, fie din cauza, că intențiunile lor bune se nimicesc din partea damei, care a dese ori permite pruncilor sêi toate libertățile și escusă toate tônele și necuviințele lor, fie că ele inșele în lipsa de principii morale și religiôse solide cu corupția sa proprie contribue direct la corumperea morală a tinerimii. Ast fel se întâmplă, că fiica de boierii, care tôte că are abia 8 ori 9 ani, a dese ori e deja o adevărată cochetă, și băeatul de 10 ori 12 ani e inițiat în lucruri, cari în scurtă vreme îl aruncă în mlaștina vițiilor. Băeatul tinerul ar trebui instruat, păzit de primejdiile lumii seducătoare și ale patimilor, cari le ascunde în inima sa, dar nu e nimeni, care să grăescă consciinței lui, care să trezescă în el sfînta frică a lui Dumnezeu, care l-ar întări voința, și l-ar deschide ochii înșelați. Ast fel se lătesce din ce în ce tot mai de parte focul pustiitor al sensualismului, nutrit începând de la cea mai gingașă copilărie și mistuesce cu repejune spălmîntătoare forțele de viață ale tinerimii. Corupția moravurilor face în poporație progrese îngrozitoare.

nóstre Împărătese-Regine să dăm expresiune adânc simțitei noastre dureri și înălțați cu sufletul la tronul Dumnezeirii să cerem putere și tărie pentru domnitoriul nostru spre fericirea noastră și a totă țara."

Articolul de doliu al lui „Osservatore Romano“. — Dintre nenumăratele manifestări de condolință din prilejul sfârșitului tragic al împărătesei și reginei noastre se distinge articolul următoriu al semioficiósei Vaticanului:

„O veste îngrozitoare a umplut în Sâmbăta trecută întregă lumea civilisată cu jale și consternare. Elisabeta, împărătesa Austro-Ungariei, a cădut jertfă oțelului unui ucigaș pe pământul Elveției libere.

„Telegraful grăbi a ne încunoscința despre aceea, că sevărășitorul acestei crime îngrozitoare e un anarchist. Dară nu a fost de lipsă a se spune, că el a fost anarchist. Care altă mână a putut să fie în același timp așa de lasă și de crudelă, cât să împingă ferul ucigaș în peptul unei femei sublime și nefericite, pe care pentru virtuțile ei o adorați toate popórele ei, carea totă viața sa a petrecut-o în binefacere și în suferință, carea acuma de mulți ani de parte de strălucirea vieții cutriera Europa, însoțită numai de durerea sa și de amintirea neștersă de nefericirea aceea, care imprimase existenței ei timbrul jalii celei mai mari? Cine altul ar fi putut inventa și sevărși crima acesta grozavă, de cât un membru al acelei secte afurisite, pentru care patria și umanitatea sînt numai nisece numiri góle? Pentru membrii acestei societăți, — a spus-o acesta cu cinism îngreșătoriu de repetite ori desomenitul asasin din Geneva, — crima e numai expresia cea îngrozitoare a urii lor celei sêlbatic; ei nu fac deosebire între jertfele sale, ei nu caută la fața lor, lor nu le pasă de trecutul și de starea de față a jertfelor lor; le e de ajuns aceea, dacă jertfele acestea reprezintă principiul acela, în care vor, să lovescă, auctoritatea aceea socială, carea vor, să o desrădăcineze și să o nimicescă. Numai o bestie de felul acesta, numai un monstru de

specia acesta a putut, să sevărășescă crima, care a umplut Europa de îngreșare.

„Dară dacă ucigașul împărătesei Elisabeta a putut, să fie numai un anarchist, nespuse de trist și de dureros pentru noi, pentru Italia e aceea, că noi sîntem siliți a lua parte în lucru, că el pôte, să se numescă Italian după nume și origine. O, de ce nu a rămas cruțată de întristarea acesta cea mai mare și de ocara acesta nouă patria, de care s'a lăpădat? Nu era óre încă vie în Italia aducerea a minte de crimele lui Cesario și Angiolitto? A trebuit óre, ca încă un fiu al Italiei să facă deplină treimea de ocară?

„Fie ne permis și nouă, ca cu suflet cuprins de durere, s'guduim de sórtea grozavă, în óra acesta nespuse de tristă să depunem expresia cea mai plină de venerație și cea mai sinceră a compătimirii noastre, a indignării noastre și a îngrozirii noastre la picioarele celui monarch cavaleresc și neasemenat, care prin rarele sale virtuți ca domnitori și ca om deprinde un farmec irezistibil asupra popórelor, cari trăsesc sub sceptrul lui.

„Iubirea devotată, credința neclătinată a popórelor acestora se va adeveri numai în chip cu atât mai intim în óra nefericirii pentru împăratul Francisc Iosif. Și de-asupra destinelor monarchiei Habsburgilor, preste care a venit acuma o cercare așa de grea, va veghia ca un geniú binefăcătoriu spiritul înaltei femei, a cărei sórte tragică pôte că e menită, să abată de la continentul nostru și de la omenimea întregă altă nefericire grea.

„Din toate părțile Europei, din ținuturile cele mai depărtate, cari le luminează încă sórele civilizațiunii, se înalță un glas, care trémurând de emoțiune zice puternicilor pământului: E timpul, ca să sune óra dreptății pe sama tuturor; e timpul, ca să se lovescă fără de amânare și fără de cruțare urzitorii nemijlociți și mijlociți, cauzele apropiate și mai depărtate ale acestor crime îngrozitoare. Dacă există un principiu, o sectă, o școlă, care propagând învățăturile revoluționare propagă în umbră și cu prefacere fătarnică ast fel de criminalități, atunci civilizațiunea, de carea ea

se lapădă, omenimea, carea ea o atacă, are, să o proserie și să o afurisescă.

„Europa geme nu numai sub aparatul acela rășboinic uriaș, care o enervază și o mistuesce, ci și sub corupația internă, carea amenință existența ei. De o dată trebuie deci, să se pórte grije de vindecarea amîndouor acestor bóle. Și dacă s'ar întâmpla acesta, atunci omenimea, scăpată de o primejdie îndoită și infricoșătoare, pe mormintul femeii auguste, carea a cădut jertfă unei barbarii ne mai pomenite, ar rosti rugăciuni de mulțămită și o ar preamări ca pe martira păcii redobîndite.“

A fără din școlă cu religia! — Pare că Ungaria e cuprinsă de pizmă asupra Italiei din cauza, că ucigașii anarhiști nu se recrutează de la noi din Ungaria. Dară guvernul nu are, să fie așa de nerăbdătoriu: la o maturitate așa de grozavă patria noastră dóră nu pôte, să ajungă numai preste nópte.

Dară trebuie să se recunoscă totuși atâta, că puternicii aceia, cari croesc destinele patriei noastre, fac toate, cele ce le sînt cu putință, pentru ca ea să se apropie din ce în ce tot mai tare de maturitatea aceea grozavă. Ei în fiesce care an statifică câte va sute sute de școli confesionale. În anul viitoriu aș, să se înființeze éráși 200 de școli populare de stat. Ce va inse, să insemne statificarea acesta a școlilor populare confesionale, ne-o spune „Néptanitók Lapja“, organul învățătorilor de la școlile populare de stat. Fóea acesta în numărul sêu 35 din a. c. scrie între altele și următoarele:

„Sistarea instrucției religioase și rînduirea, ca limba angleză să se învețe ca studiu obligat, a fost dispozițiile cele dintâiu, cari practicii Americani le-au introdus pe insula Cuba după cucerirea ei, semn, cât de mare însemnătate ascriu ei educației populare. Cu privire la sistarea instrucției religioase avem, să observăm, că în patria clasică a libertății religioase, în statele unite americane, nu se învață religia în nici o școlă

Pe cum luxul este o pasiune principală a damei române, chiar așa boierul român ori oficialul își céreă plăcerea principală în acele lucruri, cari după priceperea lui nu pot lipsi unui cavaler perfect. Despre o viață familiară ordinară între ast fel de împrejurări abia pôte fi vorbă. E de compătimit apariția tristă, că divorțul în România e așa zicînd la ordinea zilei. Cum ar și pute, să fie alt cum, când o dată principiile păgânismului modern și-au serbat și aici intrarea festivă, când religia și-a perdut auctoritatea și influința, și biserica schismatică însăși, dacă nu în teorie, dar în praxă totuși admite divorțul?

3. Starea instrucțiunii și educațiunii mai înalte.

Pe terenul științelor s'a întâmplat o mare schimbare în deceniile din urmă. România își are deja istoricii, filologii, poeții, iurisperdenții, medicii sêi etc. Totuși numărul celor, ce au cultură științifică, este încă foarte mic, cu toate că statul în fie care an aduce jertfe imense pentru ridicarea instrucțiunii. Că școlă română în mare parte este lipsită de practicitate, și că profesorii aplicați la ele nu se disting în tot de una prin prea mare conscientioșitate, este fapt deplăns și de Românii mai pătrundători; dar totuși nu trebuie, să ne cuprindă mirarea, căci fie care period de tranziție își are ca urmare greutățile sale, și apoi pe lângă

pripa, cu care s'a apucat de lucru, a fost moralicesce imposibil, ca la întemeierea și ocuparea școlilor să nu se străcure și ceva greșeli. De vom privi gimnasiile și liceele romănesci, trebuie să constatăm, că abiturienții acelor preste tot nu sînt în de ajuns preparați, ca să pótă urma cu pricepere prelecțiunile la universitate. Sub datul 20 Novembre 1896 o comisiune a universităților din Bucuresci și Iași a subșternut ministrului de culte planul de a lăsa, ca facultății de filosofie și de filologie clasică modernă să-i premergă un an de preparare. „În care universitarii începători să-și întregescă cunoscințele în limba latină și grécă, în anticități clasice, cum și în psihologie și logică“. „Motivul principal,“ observă raportorul, dl I. Bogdan, „care ne-a înduplecat a prelungi pe un an durata cursurilor la facultate, este lipsa pregătirii suficiente, cu care absolvenții liceelor noastre vin la universitate. Toți membrii comisiunii au avut ocaziune la esamenele abiturienților a se convinge despre faptul, că mai cu samă în limbile clasice și în propedeutica filosofică, cele mai esențiale studii pentru un începător la facultatea filosofică, absolvenții liceelor noastre sînt de tot insuficient pregătiți.“¹⁾

¹⁾ V. Convorbiri literare 1896 a. XXX. vol. II. p. 653 ur.

Tot așa lasă încă multe de dorit și școlile industriale, cari întru cât ar corășpunde mai mult referințelor actuale ale țării, ar fi de cea mai mare însemnătate pentru România. La începutul acestui secol poporul român, aprópe esclusiv agricultor pân atunci, s'a întors cătră meserii și industrie, și aceste modeste începuturi fără îndoeală ar fi creat în sinul națiunii o clasă mijlocie, dacă ar fi fost promovate din partea statului cu mai multă energie și cu mai mare îngrijire. Dar au neglijat dispozițiile de lipsă pentru scutirea breslelor abia atunci înființate împotriva îmbuldelii Evreilor, cari după tratatul de la Adrianopol din 1829, în puterea căruia granițele țării s'a deschis comerțului estern, cu dróea au inundat Moldova și și-au acapărat comerțul și industria. Micii industriași și meseriași români, părăsiți și nefiind în stare a se lupta timp îndelungat cu concurența jidovescă, firesce că au trebuit, să se apropie de ruină sigură. În sfârșit statul s'a îmbărbătat: s'a întemeiat câte va școli pentru reinvierea și ridicarea industriei indigene. Sume uriașe s'a spesat pentru acest scop, rezultatele obținute inse nu stau în proporție cu jertfele de bani, ce s'a adus. Au neglijat, durere, a conrede conducerea acestor școli unor bărbați capabili și au ridicat pretensiunile programului școlii în dată întru început așa de tare, cât elevul după terminarea cursului foarte a dese ori a pășit nepregătit în lume, ca să-și ago-

publică, de ore ce acesta ca o datorință a conștiinței o lasă în grija părinților.“

Ungaria nu are decît cauză de a despera. Când idealul acesta al învățătorilor de la școlile magiare populare de stat se va fi realizat și la noi, atunci — poporul din patria noastră va ajunge a bună samă la maturitatea aceea grozavă, ca patria și umanitatea să-i fie numai nise numiri goale, pentru că atunci nime gîlă îi va fi și frica lui Dumnezeu.

Revistă bisericească.

Serbia.

Pertractările dintre S. Scaun Apostolic și dintre guvernul sârbesc în cestiunea episcopiei catolice din Belgrad au condus la rezultat multămitor. Episcop e numit călugărul franciscan Favici. Titulul de episcop de Belgrad, pe cum și jurisdicția preste catolicii din Serbia a avut-o până acum episcopul de Sirmiu. Episcopul a renunțat la jurisdicția preste catolicii din Serbia. Titulul de episcop al Belgradului și împreună cu el dreptul de a fi membru în casa magnaților din Budapesta pôte, să le conferescă și pe viitor regele Ungariei vre unui preot ungar.

Restabilirea ierarhiei catolice în Serbia e un nou succes al Papei Leo XIII spre propagarea catolicismului între așa numiții „ortodoxi“.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În ședința din 9 a c. ministrul de finanțe a prezentat proiectul de buget pe anul 1899. În esposeu constată, că de și anul 1897 a fost unul dintre cei mai răi, totuși rezultatele financiare au fost mai favorabile cu 12, 515.000 fl. de cât în anul precedent, a nime fiind încasările mai mari cu 6,714.000, era ieșitele cu 5,801.000 fl. De asemenea constată, că dările directe au adus cu 11,987.000 fl., era cele de consum cu 11,858.000 fl. mai mult de cât a fost preliminar. Din acesta ministrul deduce consolidarea finanțelor.

nisescă pânea cu lucrul mânilor sale. Nu au băgat în samă referințele factice ale țării, ci după modelul școlilor străine pentru cultivare ulterioară, cari presupun o pregătire elementară a elevului într'un atelier privat, s'a proiectat și s'a introdus în școlile române de meserii un program, după care se ține cont mai mult de cultivarea teoretică de cât de cea practică a viitoriului meseriaș, mai mult se cetesce și se cântă, de cât se lucră în atelier. Dacă acum școlariul a trăit patru ani întregi între ast fel de împrejurări, e ușor de priceput, că trebuie să se demoralizeze și să se dedea la neactivitate comodă; și dacă întră în vre un atelier, în dată i-se uresce de meserie, o părăsesce și mai bucuros își cercă ore unde vre un un post de polițist, servitor de cancelarie, veghietor; că el se convinge, că meseria e numai pentru Nemți. ¹⁾

(Va urma.)

¹⁾ Nemți numesce Românul în batjocură pe ori ce străin.

Bugetul pe 1899 presentă cheltueli ordinare 460,005.399 fl. față cu 449,388.401 fl. din anul trecut, adică mai mult cu 10,616.998 fl. Pentru lipsele parlamentului s'a cerut cu 25.000 fl. mai mult, pentru pensuni cu 357.470 fl., pentru ministerul de interne cu 2,679.207 fl. mai mult, în cari se cuprinde și suma de 75.000 fl., cu cât cresc spesele matriculelor civile; pentru ministerul de finanțe cu 771.227 fl., pentru cel de comerț cu 3,023.534 fl., pentru cel de agricultură cu 1,444.562 fl., era pentru cel de culte cu 1,117.479 fl. mai mult de cât în 1898. În bugetul ministerului de culte se cuprinde plusul de 392.632 fl. pentru instrucțiunea populară, adică pentru statificarea școlilor populare confesionale, și suma de 450.000 fl. pentru întregirea venitelor parohiale la acatolici. Cheltuelile extraordinare snt preliminate în 43,258.638 fl. Bilanțul întreg presentă venite 503,264.446 fl., cheltueli 503,303.603 fl., așa dară un escedent de 39.157 fl. Ministrul se laudă cu neînsemnatul escedent ca cu un fapt îmbucurător; e înse trist faptul pentru cetățani, a căror sarcini cresc cu milioane în fie care an.

În 9 s'a continuat fără a se termina discusia asupra stabilirii programului de lucrare a dietei.

Ședința de Sâmbătă încă a ocupat-o această discucie. În decursul ei opoziția a acusat guvernul, că ar trada Austriei interesele economice ale Ungariei.

Din 11 a c. până la înmormîntarea reginei dieta a ținut ședințe numai spre a-și exprima condolența și spre a hotărî, cum să fie reprezentată la actul înmormîntării.

Austria.

Doliul adânc, în care se află întregă monarchia, pe cât va timp a pus capăt certelor de partid. Despre cestiunea pactului, carea mai înainte era la ordinea zilei, de asemenea se vorbesce foarte puțin. Dară timpul înainteză, și se apropie ziua de 26 a c., pe când e convocat parlamentul, când partidele trebuie, să se pronunțe. În cercurile conducătoare se nutresce sperarea, că Germanii obstrucționisti avînd în vedere starea sufletescă a monarchului nu-i vor mai amări zilele cu obstrucția sa, ci vor vota proiectele referitoare la pact. Cestiunea limbii se va rezolvi mai târziu.

Franța.

Afacerea Dreyfuss e pe calea de a răsturna întreg cabinetul Brisson. Majoritatea membrilor din cabinet era pentru reviziunea procesului Dreyfuss, nu s'a pronunțat înse definitiv, până ce și noul ministru de război încă va fi studiat afacerea. Acesta în ultimul consiliu de ministri pe baza celor constatate prin studiarea procesului s'a declarat în contra reviziunii. Presidentul republicii Faure susține pe ministrul de război Zurlinden și a declarat, că nici de cum nu se învoesce la reviziunea procesului. Dacă majoritatea cabinetului insistă pentru reviziune, e gata conflictul între presidentul

republicii și între guvern, căruia nu-i restă de cât retragerea. Faure va, să susțină cu ori ce preț auctoritatea corpului ofițeresc.

Se vorbesce, că Rusia încă ar fi amestecată în afacere, și colonelul Henry s'a sinucis, numai pentru ca să prevină compromiterea Rusiei. Agentul Rusiei să fie fost maiorul Esztherházy.

Spania.

Din Manilla se vestesce, că insurgenții ar fi ocupat aproape întregă insula Luzon, carea e cea mai mare dintre Filipine, mai de parte că și-au procurat arme și praf de pușcă în cuant mare, cât nu e eschisă supunerea, că insurgenții ar întreținé legături cu o putere mare. La începutul războiului Americani au promis, că vor lăsa insurgenților insula Luzon, acum înse o reclamă pentru sine. Din această cauză raporturile amicale dintre insurgenți și Americani s'au stricat. Resolvarea cestiunii, că ale cui să fie Filipinele, probabil o vor rezolvi marile puteri interesate în Orient.

Turcia.

În ultimul macel din Candia se zice, că au fost uciși la 260 creștini, a nime parte împușcați de populația turcescă și chiar și de armată, parte au ars în locuințele sale pe timpul incendiului. În alte localități de asemenea au fost macelăriți creștinii de către Musulmani. Au perit cu totul la 600 de oameni. Populația creștină se pregătesce de răsunare, și de cum va puterile europene nu vor împedeca ciocnirile, era se va începe războiul civil.

Se crede, că ultimul macel va grăbi resolvirea cestiunii cretene. Puterile vor pretinde, ca trupele turcesci să părăsescă insula, și să se numescă guvernator.

Guvernul din Constantinopol regretă cele întimplate, dară nu era și nu e capabil de a înfrina fanatismul musulman. Se zice, că Anglezii au avut purtare provocătoare, și acesta a infuriat pe Turci.

Edhem pașa a publicat în Candia starea de asediu. Admiralii străini nu se mulțamesc cu acesta sciind că armatei și administrațiunii turcesci nu i-se pot încrede, ci ei urgiteză depărtarea celor 15,000 de bașibozuci din Creta. Gevad-pașa a recercat pe admiralul englez, să participe cu auctoritățile turcesci la investigația asupra macelului din urmă.

Mulțamită publică.

În favorul sfintei „Mănăstiri de la Prislop“ în urma apelului emis cu datul 22/10 Novembre 1897 de către comitetul constituit spre scopul restaurării aceleia au încurs următoarele oferte benevole:

(Continuare.)

Pe lista Nro 538. prin On. Sigismund Pogan paroch în Păclisa de la dsa 1 fl., Bószörményi Károly 1 fl., Nicolae Muntean 50 cr. și Ioan Nicolescu 20 cr. . fl. 270

Pe lista Nro 581. prin dl Ioan Laslo protopopol Clușului de la Ioan Laslo 50 cr., Ioan Romoșan 50 cr., Gavril Pop 50 cr.,

Valeriu Pop 50 cr., Vas. Păpucescu 50 cr., Ioan Bochiș 50 cr., Augustin Cosma 50 cr., Ioan Topan 50 cr., Petru Dan 30 cr. . fl. 4-30
Pe lista Nro 593 și 594. prin dl Vasiliu L. Pop protopop în Sân Gheorgiul de Meseș de la Vasiliu L. Pop 1 fl., apoi de la credincioșii din Almașul mare și jur 5 fl. 30 cr. . fl. 6-30

Pe lista Nro 598. prin dl Ștefan Pop protopop în Mihail de la Teodor Stăncel 1 fl., Teodor Radu 1 fl., Aurel Pascu 50 cr., Laurențiu Stăncel 1 fl., Nicolaiu Botan 50 cr., Isidor Barb 50 cr., Ioan Brândeș 50 cr., Ștefan Pop 2 fl. . fl. 7-—

Pe lista Nro 632. prin dl Artemiu Codarcea fost vprotopop în Giurgeu de la Ilie Câmpian paroch în Varviz 50 cr., de la credincioși 1 fl., Ioan Raț paroch în Șarmaș 50 cr., de la credincioși 1 fl., Ioan Dobrea preot în Corbu 50 cr., Michail Dobrea paroch în Tulgheș 50 cr., Gavril Ciobotariu paroch în Ghimeș 50 cr., Artemiu Codarcea 50 cr. . fl. 5-—

Pe lista Nro 651. prin Reverendiss. Dr Felician Bran Archidiaconul părților Sătmarene în Careii mari de la Dr Felician Bran 1 fl., Lazar Iernea paroch 1 fl., oficiul parochial din Domohida 1 fl., George Șuta paroch 3 fl., Terezia Toth 50 cr., Ioan S. Sălăgian 1 fl., Silvia P. Sălăgian 50 cr., Ignatiu Szabó 50 cr. . fl. 8-50

Pe lista Nro 669. prin dl Ciril Deac protopop în Șeuit de la Ciril Deac 50 cr., și de la dnii preoți Petru Iancu 25 cr., Octavian Harșan 25 cr., Demetriu Oltean 25 cr., Gregoriu Bocan 25 cr., Mateiu Thalheș 25 cr., Ioan Pop 50 cr., Ilie Posmușan 25 cr., Ioan Dumbravă 25 cr., Larion Cucudean 25 cr. . fl. 3-—

Fără listă au înscris de la dl Aurel Popescu și soția comerciant în Sibiu fl. 10-—

Pe lista Nro 635. prin dl Ioan Pop protopop al Boros-Șebeșului de la Ioan Pop 1 fl., Demetriu Nistor preot 1 fl., Gombos Antal 20 cr., Silvia Crisnic 50 cr. . fl. 2-70

Pe lista Nro 679. prin dl Alexandru Costea protopop în Oarța de sus de la Vasile Pop preot 50 cr., Petru Rob 20 cr. . fl. —70

Pe lista Nro 687. prin dl Ștefan Pop protopop în Baeasprie de la biserica din Baeasprie 50 cr., Trif Pavel 1 fl., Trif Marta 1 fl., casa bis. din Satul nou de sus 50 cr., casa bis. din Tăuții de sus 50 cr., bis. din Tetiș 1 fl., Augustin Mosolygó preot 1 fl., Dimitrie Avram 50 cr., biserica din Șurdesei 50 cr., credincioșii din Tetiș 2 fl. 20 cr., Asociațiunea N. 2 fl., Michail Demeter preot 50 cr., Demetriu Ciote preot 50 cr., Șurani 20 cr., credincioșii din Chiuzbaea și Satul nou 5 fl. 40 cr. . fl. 17-30

Pe lista Nro 691. prin dl Ioan Serbac protopopul Tutului de la Emanuel Pop în Tarna mare 1 fl., Iacob Pop în Bătarci 1 fl., Ioan Pop paroch în Turț 1 fl., Ioan Serbac protopop în Gherța mică 1 fl. . fl. 4-—

Pe lista Nro 694. prin Reverendiss. Tit Bud vicariul Maramureșului biserica din Vad 50 cr., Valea-poreului 50 cr., Sat Șugatag 50 cr., Berbesei 50 cr., Breb 50 cr., Deseci 50 cr., Tit Bud 1 fl. . fl. 4-—

Pe lista Nro 696. prin dl Paul Pop protopop în Vișeu de sus de la Basiliu Dragoș în Moisei 1 fl., Paul Pop 1 fl., I. Coman 50 cr., I. Pop Coman notar în Borșa 1 fl. . fl. 3-50

Pe lista Nro 772. (colectant dl Ioan Anca preot în Subpădure) de la Ioan Anca 1 fl. 50 cr., Maria Anca 1 fl., Iulia Moldovan în Boziaș 50 cr., Iosif Socol paroch în Lăscud 50 cr., Moise Birtolon notar 50 cr., Ioan Bânda notar 50 cr. și de la alți credincioși din Subpădure 3 fl. 70 cr. . fl. 8-20

Pe lista Nro 766. de la dl Augustin Meseș paroch în Cărpiniș 50 cr. și Popa Barbură 20 cr. . fl. —70

Pe lista Nro 675. (colectante dl Ioan Vicaș protopopul Iplului) de la Emil Vicaș paroch în Cosniciu de jos 50 cr., Eleonora Pop m. Vicaș 25 cr., Angela, Marița, Aurelia, Dionisiu, Emil Vicaș 25 cr., Macedon Ana, Sandru Botan 60 cr., Ioan Popiliu în Marca

50 cr., Vasiliu Pop în Șumal 50 cr., Lucreția Ciurcas m. Pop 25 cr., Valeria și Cornelia Pop 25 cr., Alesandru, Veronica, Veturia Botica 60 cr., Dimitrie Dragoș 25 cr., Oana Pop 25 cr., Georgiu Podina preot în Almaș 50 cr., Pompeiu Podina 50 cr., Elena Podina 50 cr., Ioan Vicaș protopop a întregit cu 93 cr., și tot pe această listă dl Emil Vicaș parochul din Cosniciul de jos a colectat în parochia matre și în filia Cosniciul de sus de la poporul credincios frumoasă sumă de 15 fl. 97 cr. . fl. 22-60

Pe lista Nro 316. prin dl Petru Călcinarii avocat în Orșova de la Netta și Petru Călcinarii 2 fl., N. N. preot gr. or. 1 fl. . fl. 3-—

Pe lista Nro 638. (colectant dl Marcu Păscuț protopopul Șiriei) de la dl Georgiu Selăgian 1 fl., Elena Farkas 1 fl., Minerva Selăgian 50 cr., Vasile Anca în Crestaminis 2 fl., Cornelia Buzila născ. Anca 1 fl., Emil Perényi în Galșa 1 fl. 50 cr., Laura Perényi 1 fl. 50 cr., Maria Laura Perényi 1 fl., familia Hubic în Berzova 50 cr., Teofil Vălean în Giulița 50 cr., Maria Vălean născ. Creț 50 cr., v. d. Teresia Vălean născ. Șincai 50 cr., Coriolan Vălean 25 cr., Alesandrina Vălean 25 cr., Vas. Bistran în Șiria 1 fl., Ilea Gozman 35 cr., familia Păscuț în Șiria 2 fl. . fl. 15-35

Pe lista Nro 785. (colectant Dl Dionisiu Dobrea paroch în Sântă Mărie Orlea) de la dsa 1 fl., Biserica 1 fl., George Istvan 1 fl. și de la credincioși 3 fl. 87 cr. . fl. 6-87

Pe lista Nro 83. (colectant dl Nicolaiu Muntean oficial de Werk în Hunedóra) de la dsa 2 fl., Alesandru Dima junior 1 fl., Constantin Dima 50 cr., Nicolaiu Boldin 50 cr. . fl. 4-—

Pe lista Nro 153. prin On. Nicolae P. Țarină paroch în Păncinesci de la dsa 1 fl., Iuliana Țarină 50 cr., Ștefan Țarină învățător 50 cr., de la alți credincioși de acolo 1 fl. 50 cr. . fl. 3-50

Pe lista Nro 297. prin Dl Aurel C. Domșa profesor în Blaș de la dsa 1 fl., Dr Vasile Hossu 1 fl., Alesiu Viciu profesor 50 cr., A. n. Solomon 1 fl., N. N. 50 cr. . fl. 4-—

Pe lista Nro 582 și 583. (colectant dl Demetriu Cutean protopop în Sécădate) de la dsa 1 fl., Ioan Tat preot 50 cr., Nicolaiu Bârsean preot 50 cr., Ioan Popiț preot 50 cr., Demetriu Aron preot 50 cr., Ioan Șara preot 50 cr. . fl. 3-50

Pe lista Nro 269. (colectant Dr Liviu Miceș cand. de avocat în Deș) de la dsa 1 fl., Eliu Miceș 50 cr., Dr Pompeiu Miceș 50 cr., Ioan Slihan 50 cr., Iuliu Morariu 50 cr., A. Muntean 50 cr., Dr Gavril Buzură 50 cr., Alesandru Tóhăti 50 cr., Dr S. Holländer 50 cr., Gradeszk Emil 20 cr., Dr Barbu 50 cr., Dr Teodor Mihăli avocat 1 fl., v. d. Miceș 50 cr. . fl. 7-20

Pe lista Nro 218. prin Dl George Șuşman învățător în Subcetate de la Dr Ștefan Morariu 50 cr., Ales. Pop 30 cr., Emeric Pop 50 cr., Dr George Ilea 50 cr., Dr Isac 1 fl., Alesandru Morariu 30 cr., Alesandru Nemeș 50 cr. și Sigismund Toma de Felső-Szilvás 20 cr., toți din Cluș . fl. 3-80

Pe lista Nro 633. (colectant P. O. D. Petru Mihuț protopopul Oradei mari) de la Gavril Pop-Dan paroch în Sânt-Andrei 2 fl., Samuil Bota paroch în Giriș 1 fl., Aurel Popoviciu paroch în Nogiorid 1 fl., Georgiu Șfurlea paroch în Cehei 1 fl., Ioan Genț paroch în Haieș 1 fl., Vasiliu Platin paroch în Betfia 1 fl., Antoniu Fritea paroch în Cordău 1 fl., Paul Erdélyi paroch în Sititelec 1 fl., George Pap paroch în Șăuaieș 1 fl., Victor Szeremi paroch în Sântăul mare 1 fl., Gabriel T. Bárdossy paroch în Bedeu 1 fl. 20 cr. și Petru Mihuț protopop în Oradea mare 1 fl. 80 cr. . fl. 14-—

Pe lista Nro 85. de la dl Dr Zosim Chirtop avocat în Câmpeni . . fl. 1-—

(Va urma.)

Noutăți.

Serbări de doliu. Atât I. P. S. Sa Mitropolitul, cât și P. S. Lor Episcopii de Orade, Gherla și Lugos au rinduit, ca în toate comunele celor patru diecese să se celebreze liturgiile pentru sufletul adormitei împărătese-regine Elisabeta și să se țină serbări scolare de doliu întru amintirea ei.

Din diecesa Lugosului. M. On. Victor Poruț, paroch în Chernecea, a fost numit paroch în Oravița și tot o dată asesor consistorial și administrator al oficiului protopopesc din Oravița. — M. On. Dr Laurean Luca, paroch în Comloșul mare, a fost numit asesor consistorial și administrator al oficiului protopopesc al Torontalului. Amândoi au primit și dreptul de a purta însemnele protopopesce. Gratulăm și aleșilor și pentru nimerita alegere și denumire. — Clericul absolut Valeriu Frenț a fost primit în institutul teologic superior al sfintului Augustin din Viena. — Stipendii s'au împărțit la studenți și meseriași din Fondul Rudolfian în suma de fl. 2935 din fundațiunea Paul Brea în suma de fl. 215 și din fundațiunea Nicolae Braia fl. 400, era cu terminul 15 Octobrie a. c. s'a scris sub Nr. 2684 concurs la două stipendii de câte fl. 20, la două de câte fl. 25 și la două de câte fl. 30 pentru școlari gimnasiști gr. cat. români din diecesa Lugosului.

De ale reuniunii archidieceșane de asigurare în contra focului. P. S. Sa Dr Demetriu Radu a dispus, ca edificiile bisericesci și scolare din diecesa Lugosului de acum înainte să se asigureze la reuniunea archidieceșană de asigurare în contra daunelor cauzate prin foc.

Concurs la stațiunile docentale și cantor-docentale în Archidieceșă s'a scris cu terminul de 30 Septembrie: 1) La staț. cantor-doc. din *Hodiș* în protopopiatul Morlacei sub Nr. 4311—1898 cu emolumentele: Salariu 105 fl., 73 metrete à 20 cupe bucate (cucuruz-săcară), 4 orgii lemne de foc, 43 zile de lucru, venite stolare 15 fl., un finaț sau arinda anuală 40 fl. 2) La staț. cantor-doc. din *Molosig* în protopopiatul Morlacei sub Nr. 4311—1898 cu emolumentele: Salariu 232 fl., usufructul alor două grădini ori arinda lor 15 fl., venite stolare 10 fl., 30 metrete bucate à 20 cupe, din jertfele de la s. biserică 4 fl. 3) La staț. doc. din *Muntele Băisorei* din protopopiatul Indolului sub Nr. 4390—1898 s'a scris concurs nou cu emolumentele înfrate sub Nr. 3335—1898. 4) La staț. doc. ambulantă din *Băisora-Săcel* din protopopiatul Indolului sub Nr. 4390—1898 cu emolumentele: Salariu 300 fl., cuartir în școlă, grădină pentru legumărit și pomologie. 5) La staț. doc. ambulantă din *Hașmaș-Șut* din protopopiatul Indolului sub Nr. 4390—1898 cu emolumentele: Salariu 300 fl., cuartir în școlă. 6) La staț. doc. din *Cucerdea română* din protopopiatul Ernotului sub Nr. 4430—1898 cu emolumentele: În bani 171 fl., 190 metrete à 20 litre cucuruz sfărmit. 7) La staț. doc. din *Subpădure* din protopopiatul Ernotului curențată deja sub Nr. 2969—1898 s'a scris concurs nou sub Nr. 4430—1898 cu emolumentele înfrate deja. 8) La staț. cantor-doc. din *Sân-Iacobul de Câmpie* în protopopiatul Coșonei sub Nr. 4480—1898 cu emolumentele: În bani 36 fl., 234 metrete à 20 litre cucuruz cu grăunțul, locul școlii comunale 2 jugere 1545°, cimetierul 5 jugere, locuință, grădină pentru legumi și pomologie 250°, terțialitatea din stolă 25 fl., locul cantoral 6 jugere 1487° aratori și 1 juger 456° pășune. 9) La staț. de cantor-doc. adionet în *Aiton* din protopopiatul Coșonei sub Nr. 4134—1898 cu emolumentele: În bani 108 fl., 90 metrete à 16 cupe vechi cucuruz cu grăunțul, din capeții și stolă 40 fl. 10) La staț. doc. din *Bothuza* în protopopiatul Coșonei sub Nr. 4416—1898 cu emolumentele: Salariu 300 fl., cuartir.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Continuare.)

Usulăi de icône sfinte, care începând de la Constantin cel Mare la Greci fusese cu mult mai mare de cât la Latini, i-s'a născut un vrășmaș inverșunat și necrutătoriu în persóna ostașului și parvenitului Leo Isauricul, care cuprinse scaunul împărătesc după neputinciosul Teodosiū și întemeiă o dinastie nouă.

Grozăveniile istoriei iconoclasmului le făcurăm deja o dată în „Unirea” obiect al contemplării noastre. Scim, cu câtă turbare a purces Leo Isauricul împotriva sfințelor icône, și că Constantin Copronimul, ficiorul și moștenitorul lui Leo, sta, să intrăcă în turbarea asta pe tatăl său. În anul 753 adună Constantin în Constantinopol faimosul sinod din biserica Preacuratei în Vlacherne. În urma hotărârii acestui sinod sfințele icônelele delăturară pretutindenea din biserică, érá mosaicurile și frescurile le văruiară. Mai ales auctorul scrierii „Vita s. Stephani” se tânguesce cu amar asupra pustiirii bisericii celei strălucite din Vlacherne, pe părății căreia erau reprezentate minunile și faptele Mântuitorului până la înălțarea lui la cer. Pe părății bisericilor se zugrăviră reprezentări câmpenești, vânători, arbori, tufșuri și paseri așa, cât auctorul scrierii „Vita s. Stephani” asemănă bisericile cu nisce colivii de paseri și magazine de póme. La sfatul archimandritului Ștefan călugării, cari pe lângă popor au fost singurii, cari se împotriviseră vandalismului împărătesc, părăsiră aproape toți capitala, pentru ca să cerce ținuturi mai liniștite.

După mórtea împăratului Teofil scim, că împărătesa Teodora a restituit cultul sfințelor icône. De atunci începând a putut, să se observe în răsărit din nou o mișcare mare pe terenul artișii. Pe părății bisericilor și în cărțile cele sfinte, cari se folosiau la cultul dumnezeesc, au avut, să se restaureze icônele cele sfinte. Epoca cea dintâiu a artișii bizantine, carea se estinde de la întemeierea Constantinopolului prin Constantin cel Mare până la desvoltarea deplină a stilului bizantin pe timpul împăratului Iustinian, păzise vie tradiția mai veche în pictură și în sculptură. Dară proscritia icónelor celor de caracter religios despoiasse apoi pe artiștii aproape de toate modelurile și avuse de urmare închiderea multor atelieruri de pictură, și prin aceea, că se introduse un sistem de decorație fantastică și fără de cuprins, arta mai întâiu se depărtase de severele sale idealuri vechi. Școala cea nouă, carea se născu după încetarea luptei și după introducerea acelei ornamentice fără de cuprins, a fost învinsă de o înfrunțare îndoită: ea în studiul compoziției, al gesturilor, al proporțiilor trupului, al expresiei spirituale, în draperie și până și în colorit se sili a se lega de modelurile acelea vechi, cari scăpaseră de turbarea iconoclaștilor, érá de altă parte păzi și stilul acela monumental, carele pe timpul luptelor iconoclaste se desvoltase în arta musivă și în miniatură ca recompensă în locul reprezentărilor celor sfinte. Resultatul acestei contopiri nu în tot de una norocoasă a fost, că s'a născut și s'a desvoltat un stil nou pe timpul împăraților Vasiliū I, Leo VI, Constantin Porfirogenitul, Nicefor, Foca și Ioan Zimisces în jumătatea a doua a vécului al nouălea și în véculele al zecelea.

Imperiul bizantin nici o dată nu a fost mai puternic de cât în véculele al nouălea și al zecelea sub guvernarea dinastiei macedonene (867—1057). Împărații acestei epoci au întrecut pe Iustinian în energie și în spirit răboinic; ei a fără de aceea în folosirea cu minte, ce o făceau de isvórele financiale ale împărăției, au dovedit talent administrativ escelent și pricepere față cu indigințele culturii grecesci. Întemeiătoriu acestei dinastii, Vasiliū Macedonénu (867—886), inaugură guvernarea acesta energică; îi urmară apoi Nicefor, Foca, Ioan Zimisces, Vasiliū II. Împărăția se apéra împotriva năvălirii de cătră méză nopte și de cătră méză zi: pe Slavi îi respinseră, Bulgarilor le puseră stavilă, recuceriră Ciprul, Creta, Cilicia. Cetățile cele mari se avîntară prin industrie

potențată la bogăție și lux. Acesta o făcu mai ales Constantinopolul, centrul comerțului de pe atunci al lumii, magazinul pe sama lipselor Orientului și Occidentului. Aci se întâlneau neguțătorii asiatici, arabi, italieni și franci; căci în evul de mijloc produsele artișii și industriei bizantine avură însemnătatea cea mai mare: lucrări de miniatură în aur, smalt, fildiș, arme și vase ciselate, covóre, țesături, brocaturi formaū obiecte forte cercate și scumpe de ale comerțului, și nu numai Constantinopolul singur era magazinul pentru ast fel de lucruri, ci și alte cetăți, bună órá Corintul, Teba, Tesalonica, încă luaū parte în comerțul acesta, care îmbrățișa lumea întregă.

Cu acest spirit, care se avînta ast fel în privință materială, țineaū paș și indigințele spirituale: Constantinopolul primesce o universitate, în care se propun filosofia, retorica, sciințele matematice. Dintre reprezentanții acestei aristocrații spirituale se aleg apoi oficialii administrativi ai statului. Școlile din Atena ajung prin acesta la o vađă așa de mare, cât atrag la sine învățacei până și din Franța și din Anglia. Constantin Porfirogenitul nu s'a distins nici ca beliduce, nici ca regent, dară s'a distins ca patron și cultivătoriu al sciințelor și artișilor pacinice. „El zugrăvia întru adevér așa de bine,” așa ne încredințeză biograful lui, „cât nu cred, că mai înainte de el ori după el să-l fie ajuns vre un artist. El coregea pe pictori și în lucrul acesta se vedea de un învățătoriu de tot esport; sculptorilor în pétră și în lemn, faurilor de aur și de fer le da inviațiuni practice. El însu-și făcu ușile de argint din chrisotricliniū și o masă de argint pe sama salei festive și împodobi sala acesta cu lespeđi de lemn în desemn și colorit felurit.”¹⁾

În jurul acestui împărat, care era un învățătoriu așa de esport, se adunară artiștii. Dară numai de la puțin din acești artiști ni-s'au conservat numele: acolo a fost arhitectul Teodor, care a restaurat biserica Apostolilor și a ajuns la dignitatea de patriciū, acolo a fost pictorul Andreiū, despre care spunea faima, că a ajuns pe Apele, acolo au fost Agastarch, Eraclide și Filen din Bizanț și pictorul călugăr Teofane.

Palatul împărătesc din Constantinopol, zidit de Constantin cel Mare și străformat în chip strălucit de Iustinian, primi pe timpul împăratului iconoclast Teofil și apoi pe al lui Vasiliū Macedonénu înfrumșetări nouă. El în véculele al zecelea ajunse la culmea strălucirii sale și cuprindea un teren forte mare în apropierea Agiei Sofie.²⁾ În palatul acesta, care strălucia de aur și de mosaicuri, se desvolta o plinire de putere, carea impunea fantasiei răsăritene celei bogate. Asemenea unui zeu pămîntesc ședea dispunătoriu aci pe scaunul împărătesc, încunjurat asemenea unui dinast asian de un ceremonial servil, și supușilor li-se permitea, să se înfățișeze înaintea lui numai aruncați la pămînt. Tóte erau aci rînduite prin regule de cele mai severe, și nici o dată nu s'a deprins etichetă alică și cult omenesc în măsură așa de mare ca în palatul acesta împărătesc. Contopirea cea unică în felul său a artișii religioase cu cea profană, pe cum s'a sevârșit ea în Bizanț, ori mai bine caracterul stăpănitóriu al stilului bisericesc, pe cum a primit el de la Iustinian direcția sa exprimată, face, ca forma de cerc a apsidei și a cupolei să stăpănescă și în dispozițiile palatului pe acolo, pe unde era vorbă de sale, atriū, peristil. Chrisotricliniul înfățișeză planul unei biserici: într'insul și în biserică se manifesteză acele-și principii arhitectonice, ceea ce e dovada cea mai convingătoare despre aceea, că arta bizantină, cea mai consecuentă dintre toate artișii lumii, a purces din ființa și din pulsarea cea mai intimă a spiritului poporului, și caracterul ei e de parte de ori ce combinare fantastică și individuală. Decorația musivă a palatului împărătesc, pe cum ne spun raportorii bizantini cei ce l-au vedut, încă consună cu legile acele de compoziție, cari s'au observat în arta istorică musivă pe părății bisericilor: centrul îi cuprind o figură ori două de însemnătate mai mare, reprezentate stând în picioare, în ținută liniștită și plină de dignitate, căci compoziția și aci încă e stăpănită de

¹⁾ Anonym. ed. Bonn. p. 450.

²⁾ Labarte, Le palais impérial de Const. Paris 1861.

legea centralisării și simetriei; de o latură și de cealaltă se înșiră apoi aceia, cari leaș parte în actul omagial: în tocmă pe cum în jurul Răscumpărătorului triumfătoriu se adună sfinții spre adorare și omagiū, în tocmă așa se desvôltă și aci un paralelism dintre persôna cea sfințită a împăratului, a dispunătorului de pe pământ, și dintre cea a Atotstăpânitorului celui ceresc, de care, — pe

cum arată, în Agia Sofia mosaicul lui Christos ședând pe scaun împărătesc, — până și împăratul încă are, să se apropie ca supus, aruncat cu fața la pământ.

(Va urma.)

Ben Hur

saū

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Ceta se îmbărbătă și-l încunjură. Când Ben Hur privi în jur de sine, ca să vadă pe învățăcei, aceștia fugiseră; nici unul nu se mai vedea.

Ben Hur putea, să arunce din când în când câte o privire furișată la arestat printre mulțimea cuprinsă cu limbile, mâinile și picioarele. Cât de vrednic de compătimire, cât de părăsit i-se părea! Și totuși, — așa își gândia, — ar fi putut, să strivescă cu o răsuflare pe vrășmașii săi, — dară nu a voit, să o facă! Ce fel de păhar i-a dat ôre tatăl său, să-l bea? Și cine era acest tată, căruia îi era așa de ascultătoriu? Taine preste taine, — nu una, ci multe.

Ceta în frunte cu ostașii porni în dată pentru a se întorce în cetate. Ben Hur era îngrijat și neîndestulit cu sine însuși. În mijlocul cetei, acolo, unde erau torțele cele multe, scia el, că era Nazarinénul. De o dată se hotărî, să îndrepte acestuia încă o întrebare.

El se desbracă de mantauă și de măhrama de cap și le aruncă pe zidul grădinii, ér apoi grăbi în urma cetei și se mestecă în ea cu îndrăznélă. Pătrundând tot mai tare în cetă ajunsse mai pe urmă lângă omul acela, carele ținea capetele funiei, cu cari era legat arestatul. Nazarinénul pășia mereu; capul îi era plecat, mâinile îi erau legate pe spate, pèrul îi cădea în sucituri gróse preste față. El mergea mai plecat ca de obicei. Era invederat, că el nu băga în samă, cele ce se întâmplău în jur de el. La câți va pași înaintea lui mergeau preoții și bătrânii; ei povestiau între olaltă și din când în când priviau în dèrèpt la Nazarinénul. Când pe urmă se apropiă de puntea din vale, Ben Hur luă funia din mâna sbirului, carele ducea pe arestat, și pași lângă arestat.

„Învătătoriule, Învătătoriule,” zise el cu de grab apropiându-și gura de urechea Nazarinénului, „aude, Învătătoriule? Un cuvînt, un cuvînt numai! Spune-mi —”

Sbirul, din mâna căruia luase funia, cercă, să o prindă din nou.

„Spune-mi,” zise Ben Hur mai de parte, „dacă mergi de bună voe cu ei?”

Atunci îi sună din mulțime în ureche întrebarea măniosă: „Cine ești, omule?”

„O Învătătoriule,” zise Ben Hur cu insistință și cu îngrijare mai de parte, „sînt prietinel și partisanul tîu. Dacă voiŭ aduce ajutoriu, primi-l vei?”

Nazarinénul nu-și ridică privirea și nu vèdi cu nici un semn, că ar fi aude cuvintele lui. Inse acel ôre ce, care în tot de una, când suferim, pare a o spune acesta, celor ce privesc la noi, fie aceștia chiar și străini, nu rămase nici acum lipsit de efect. Acel ôre ce părea, că zice: „Lasă-l singur, pe

el l-aŭ părăsit prietiniŭ, lumea s'a lăpèdat de el, plin de amărăciune și-a luat el rēmas de la omenime. El nu scie, unde merge, și acesta nici nu-l împôrtă. Lasă-l singur!”

Și la acesta îl și siliră acuma pe Ben Hur. Vre o zece mâni se întinseră spre el, și din tôte părțile strigaŭ ômenii: „El e unul din aceia, la o parte cu el, prindeți îl, jos cu el!”

Cu o mișcare iute și puternică se ridică Ben Hur, împinse mâinile de la sine și sparse cercul, care-l împrejura de aprópe. Mâinile se întinseră după el, când scăpă, și-i traseră hainele de pe trup. El fugi de ei gol de-a lungul drumului. Valea cu întunecimea ei îl ascunse de ei.

El luă măhrama de cap și mantaua de pe zidul grădinii și merse în urma cetei până la pórta cetății. De acolo se duse la ospetărie, încălecă și călări a fară la corturile, în cari erau mama și sora lui.

În vreme ce călăria, se jurui, că va cerca în ceea zi pe Nazarinénul, — se jurui făr de a sci, că pe acesta îl duseră de-a dreptul la casa lui Ana, pentru ca să-l asculte încă în aceea-și nôpte.

Când se puse pe așternut, inima îi bătea așa de tare, cât nu putu, să dórma. Vedea limpede, cum se împrăstie împărăția aceea jidovescă, a cărei întemeiere o sperase, și el cunoscuse, ce a fost ea în realitate, — un vis.

E deja destul de trist, dacă vedem, cum cetățuile nôstre se pustiesc una după alta, chiar și dacă într'aceea mai avem din când în când câte un interval, în care să ne reculegem din cădere ori cel puțin să putem aude, cum se sfârșesce ecoul căderii. Inse dacă ele tôte se pustiesc de o dată, dacă ele tôte se cufundă ca năile de o dată, se rēstórnă tôte de o dată asemenea caselor în urma cutrémurului de pământ, atunci sufletele acelea, cari o pot suferi acesta, trebuie să fie formate din o materie mai virtósă ca de obicei. Și sufletul lui Ben Hur nu se ținea de sufletele acestea. Cum privia el în viitoriŭ, începură a se ivi înaintea lui icóne de ale unei vieți senine și frumoșe cu o casă în locul unui palaș de stat și cu Estira într'insa ca soția lui. În ôrele de plumb ale nopții vedea érá și érá vila din Misenum, și cum se preumbla acolo în grădină și petrecea în atriu cel parchetat dimpreună cu mica sa compatriótă; de-asupra lor ca cerul Neapolei, érá la picioarele lor cea mai frumoșă din câmpiile cele frumoșe și sinul azur al mării.

El cu un cuvînt sosise la un punct hotărîtoriu al vieții sale, în care tôte atirnaŭ de la zina de mâne și de la Nazarinénul.

IX.

Aprópe de sfârșit.

În ceea diminétă pe la ôra a dóna călăriră de grab doi bărbați la cortul lui Ben Hur, descălecară acolo și poftiră, să grăescă cu el. El încă nu se sculase, dară totuși porunci, să-l lase, să între.

„Pace vouă, fraților!” zise cătră ei, căci erau doi sutăși încreduți ai Galileenilor lui. „Nu veți, să ședeți?”

„Nu!” răspunse scurt cel mai bătrân. „A te pune, să ședi și să odihnesci, însemnă a lăsa pe Nazarinénul, să móră. Sentența e rostită, crucea e deja pe Golgotba.”

Ben Hur privi spăimîntat la ei.

„Crucea!” Asta a fost tot, ce a putut, să zică în clipa acesta.

„L-aŭ prins astă nôpté și l-aŭ osîndit,” zise omul mai de parte. „În zori de zi l-aŭ dus înaintea lui Pilat. De dóuë ori a declarat Romanul, că nu află vină într'insul, de dóuë ori a denegat estradarea lui. Mai pe urmă și-a spèlat mâinile și a zis: „Nevinovat sînt de sângele acestui drept; voi veți vedé!” Și ei aŭ răspuns —

„Cine a răspuns?”

„Ei, preoții și poporul: „Sângele lui asupra nôstră și asupra fiilor nostri!”

„Sînte părinte Avraame!” esclamă Ben Hur. „Un Roman e mai blând față cu un Israilit de cât poporul lui! Și de cum va, — o, de cum va el e Fiul lui Dumnezeu, atunci ce va puté ôre, să spele sângele lui de pe fiil lor? Nu are, să se întimple, — e timpul de a prinde armele!”

Privirea lui strălucia de hotărîre. El bātu în palmi.

„Caii, iute!” zise Arabului, care se înfățișase la semnul acela. „Spune Amrei, să-mi trimită alte vesminte, și adu-mi spada! Prietiniilor, e timpul, să murim pentru Israil! Așteptați a fară, până voiŭ veni!”

El mănecă puțintică pâne, beu un păhar de vin și după câte va clipe era pe drum.

„Unde să mergem mai întâiŭ?” întrebă Galileanul.

„Să adunăm legiunile!”

„Vai!” oftă omul și-și ridică mâinile.

„Pentru ce vai?”

„Domnule,” răspunse omul rușinat, „domnule, eŭ și prietinel acesta al meu sîntem singurii, cari am rēmas credincioși, cei alalți aŭ trecut între credincioșii preoților.”

„Cu ce intenție?” întrebă Ben Hur și trase de frîu.

„Pentru ca să-l ucidă!”

„Dóră nu pe Nazarinénul?”

„Tu ai zis.”

Ben Hur privi lung de la unul la cel alalt. Érá i-se părea, că aude întrebarea din nôptea trecută: „Aŭ nu voiŭ bé păharul, care mi-l a dat mie Tatăl?” — pe cum și întrebarea sa propie, carea o șoptise Nazarinénului la ureche: „Dacă voiŭ aduce ajutoriu, primi-l vei?” El zise întru sine: Mórtea lui nu se pôte evita, el a întimpinat-o cu consciință deplină de la începutul misiunii sale. O putere mai înaltă a dispus-o așa, e voința lui Dumnezeu. Dacă el e învoit, dacă el merge de bună voe spre mórte, ce ar avé ôre altul, să facă? Ben Hur pricepea, că planul lui, care-l întemeiasse pe credința Galileenilor, acuma e zădărnicit; apostatarea lor întru adevér îl făcu imposibil. Inse cât de uimitoriu e, că asta a trebuit, să se în-

simple chiar în dimineața aceasta! Îl cuprinse o anumită sfielă. Pote că planurile, ostenele, jertfele lui de bani au fost numai o împotriviare păcătoasă față cu Dumnezeu! Când prinse deci din nou frîul și zise: „Vom merge mai de parte, fraților!“ înaintea lui nu era nimica fără numai nesiguranță. El era lipsit de capabilitatea de a se hotărî repede, fără de care capabilitate omul în evenimente neliniștitoare nu poate să fie erou.

„Vom merge mai de parte, fraților! Vom merge pe Golgotha!“

El trecură pe la cete iritate, cari mergeau ca și ei spre miază zi. Întreg ținutul spre miază noapte de la cetate părea a se fi pus în mișcare. Fiind că auziră, că procesia cu ostinditul o vor întilni probabil în apropierea palatului împăratului Irod, de aceea călăriră acolo ținând drumul spre sudost de la Acra. În valea de din jos de lacul lui Ezechie li-se făcu cu neputință a înainta împotriva mulțimii; le trebui, să descălece și să aștepte cercând scut în dosul colțului unei case. Era, ca și cum ar sta la țermul unui rîu și ar privi la curgerea apelor crescute; aceasta era impresia, ce o făcu mulțimea asupra lor.

(Va urma.)

Bibliografie.

Predicile renumitului orator și scriitor bisericesc *Iustin Popșu* tom. I. pentru *Duminică*, conține multe predici, ce în „Amvonul“ nu au apărut, cu preț redus: 10 esempl. procurate de o dată per 1 fl. 50 cr., 5 esempl. per 1 fl. 90 cr., 1 esempl. 2 fl. 35 cr. spedate francate. Se pot procura la Tipografia „Aurora“ în Gherla—Szamosujvár.

A apărut:

Jertfa orestinilor. *Comentar al liturgiilor bisericești grecesci* compus de *Dr Victor Szmigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminarului archidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta poate fi de folos tuturor credincioșilor noștri, dar mai virtos Veneratului Cler archidieceșan, cărnă și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misterii sfintei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesce și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândescă această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor noștri.“

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se află de vânzare:

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardél,
fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonic de *Dr Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se poate procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva)**.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădită după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în **negru și roșu**. — Prețul nelegat fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80.

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

Împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul *Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș*. Prețul unui esemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea aceasta nici un preot nu poate, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesce, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau înviațiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vinat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericești românești unite, studiu apologetic din incidentul invectiveilor „Gazetei Transilvaniei“ și a dlui *Nicolaș Densușan* asupra Mitropolitului *Vancea* și a bisericești unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți expedate franco 1 fl. 85 cr.

Pregătire la mörte, adevă considerațiunii asupra maximelor eterne folositoare tuturor pentru meditare și preoților spre a predica, de *Alfons Maria de Liguori* Doctor al Bisericești. În versiune românească de Membrii societății de lectură *Inocențiu M. Clain*. Blaș 1893. Tipografia Seminarului archidieceșan. Opul are 425 p. în 8° mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Liturgeriă, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Introducere în s. Scriptură de *Dr. Victor Szmigelski*. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la olaltă 1 fl. 50 cr.

Decretele Conciliului, provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial al doilea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Testamentul și Literalele fundamentale ale fericitului *Archiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa*. Blaș 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blaș. Se află de vânzare la Administrația „Unirii“. Prețul: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Octoichul cel mic edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu calcănd de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericescă de *Dr. A. Grama*. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Posta Redacțiunii. *On. V. Vasváry* în *Valcăul magiar*. Am dispus trimiteră foii. Împărțesc dorința dta cu privire la prețul abonamentului *Ramului vicar*. Împlinirea promisiunii dta o vom primi în tot de una cu bucurie.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Nr. 4—1898.

(89) 1—2

Publicațiune.

Economatul domeniilor mitropolitane aduce la cunoștința *On. proprietari* de vite, cum că în economia mitropolitană de la Blaș, Tîr și Cergăul mare se află spre vânzare în, trifoiu, otavă, paie de grâu, paie de ovės și paie de orz, toate de calitate bună, în quant mare și mic pe lângă prețuri moderate. Doritorii de a câștiga nutreț bun să se adreseze la subscrișul administrator al bunurilor mitropolitane în Blaș.

Blaș la 10 Septembrie 1898.

Ioan Maior
administr. dom. mitrop.

Escriere de concurs.

La școala noastră comunală gr. cat. cu limba de propunere română-magiară în asemenea proporțiune devenind vacant postul de învățătoriu, pentru acest post prin această escriș concurs public cu termen până în 28 Septembrie 1898.

Emolumentele împreunate cu acest post sînt următoarele:

- 1) 400 fl. v. a., ce se primesc în rate lunare anticipative.
- 2) Cuartir 1 chilie cu culină și grădină 200°□.
- 3) 20 fl. anual pentru lemne.
- 4) 4 orgii de paie pentru încăldirea locuinței învățătorului.
- 5) 5 fl. spese de cancelarie.

Pentru acestea învățătoriu este datoriu a instrua pe pruncii gr. cat. în cântările bisericesci, Duminica și în sêrbători a se presenta în biserica gr. cat. și a ține strana cantorală. A fără de orele oficiose este îndatorat învățătoriu a merge la mort, pentru care serviț va primi de la mort mare 50 cr., de la prunc 30 cr. v. a.

Doritorii de a obține acest post sînt rugați a-și trimite cererile lor la subscrișul preot și președinte al școlii comunale gr. cat. din *Iancăhid (Jankahida comitatul Torontál u. p. Nagy-Becskerek)* provădute cu următoarele: 1) Absolutoriu preparandial, 2) testimoniū de cualificațiune 3) carte de botez și 4) atestat despre purtarea lor morală și politică și despre servițul prestat până aci. Competenții au, să-și dea cererile scrise în limba magiară.

Iancăhid la 12 Septembrie st. n. 1898.

Petru Pop
preot gr. cat. și președ.
școlii com.

(40) 1—2